

2007

POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS - I (Optional)

राज्यशास्त्र व आंतरराष्ट्रीय संबंध - I (वैकल्पिक)

100957

Standard : Degree

Total Marks : 200

स्तर : पदवी

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

Duration : 3 Hours

स्वरूप : पारंपारिक

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory. Of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer *any four* of the following :

खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Explain the concept of 'authority'.
'अधिसत्तेची' संकल्पना स्पष्ट करा.
- (b) Describe Sri Aurobindo Ghosh's views on nation and nationalism.
श्री अरविंद घोष यांचे राष्ट्र आणि राष्ट्रवादासंबंधी विचार विशद करा.
- (c) Comment on the right to equality.
समतेच्या हक्कावर भाष्य करा.
- (d) What is the significance of the 73rd amendment to the constitution ?
73 व्या घटनादुरुस्तीचे महत्त्व विशद करा.
- (e) Describe the powers of the High Court.
उच्च न्यायालयाचे अधिकार विशद करा.

SECTION - A

www.mpscmaterial.com
विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Discuss the behavioural approach to the study of Political Science. 10
राज्यशास्त्र अध्ययनाच्या वर्तनवादी दृष्टिकोणाची चर्चा करा.
- (b) Explain the liberal theory of the state. 10
राज्याचा उदारमतवादी सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (c) Describe the divine right theory of origin of the state. 10
राज्याच्या उदयाचा ईश्वरदत्त सिद्धान्त विशद करा.
- (d) Explain the relationship between liberty and equality. 10
स्वातंत्र्य आणि समता यातील संबंध स्पष्ट करा.

3. Answer the following sub-questions :
खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) Explain the normative approach to the study of Political Science. 10
राज्यशास्त्राच्या अभ्यासाचा आदर्शवादी दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
- (b) Describe the evolutionary theory of state. 10
राज्याच्या उत्क्रांतीवादी सिद्धांताचे वर्णन करा.
- (c) Comment upon the welfare theory of state. 10
कल्याणकारी राज्याच्या सिद्धांतावर भाष्य करा.
- (d) Examine the pluralistic theory of sovereignty. 10
अनेक सत्तावादी सार्वभौमत्त्वाच्या सिद्धांताचे परीक्षण करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :
खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) What are the tenets of Fascism ? 10
फासिस्टवादाची तत्त्वे काय आहेत ?
- (b) Explain Rousseau's theory of General Will. 10
रुसोचा सामाजिक इच्छा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (c) What are Aristotle's views on citizenship and slavery ? 10
अॅरिस्टॉटलचे गुलामगिरी आणि नागरिकत्वासंबंधी कोणते विचार आहेत ?
- (d) Describe revolutionary laws passed by Shahu Maharaj. 10
शाहु महाराजांनी पारित केलेल्या क्रांतिकारी कायद्यांचे वर्णन करा.
5. Answer the following sub-questions :
खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) Elaborate upon Marxian theory of class struggle. 10
मार्क्सचा वर्गसंघर्ष सिद्धांत विशद करा.
- (b) What are the features of Rawl's theory of justice ? 10
रॉल्सच्या न्यायविषयक सिद्धांताची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ?

www.mpscmaterial.com

	Marks
	गुण
(c) Comment on Lenin's contribution to communism. लेनिनने साम्यवादाला दिलेल्या योगदानावर भाष्य करा.	10
(d) Describe Agarkar's views on social reform. आगरकरांचे सामाजिक सुधारणेबद्दलचे विचार विशद करा.	10

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) Explain the significance of the Preamble to the Indian Constitution. भारतीय राज्यघटनेच्या उद्देश्यपत्रिकेचे महत्त्व स्पष्ट करा.	10
(b) Discuss the concept of 'Public Interest Litigation'. जनहित याचिकांच्या संकल्पनेची चर्चा करा.	10
(c) What are the powers and functions of the Chief Minister ? मुख्यमंत्र्यांचे अधिकार व कार्ये कोणती आहेत ?	10
(d) Review the performance of UPA government. युपीए सरकारच्या कार्याचा आढावा घ्या.	10

7. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) Describe the important provisions of Montague Chelmsford Reform Act 1919 and Government of India Act 1935. मॉंटग्यू चेलम्सफर्ड सुधारणा कायदा 1919 आणि 1935 च्या भारत सरकारच्या कायद्यातील महत्त्वाच्या तरतुदी विशद करा.	10
(b) 'Indian President is only a nominal head of the state'. Elucidate. 'भारतीय राष्ट्रपती राज्याचा केवळ नाममात्र प्रमुख आहे'. विशद करा.	10
(c) Why has the role of Governor become controversial ? राज्यपालांची भूमिका ही विवादास्पद का झाली आहे ?	10

P.T.O.

- (d) Examine BSP's victory in Uttar Pradesh elections of 2007.
2007 मधील उत्तर प्रदेश निवडणुकीतील ब.स.पा.च्या विजयाचे परीक्षण करा.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Describe the composition and functions of Nagarpalikas. 10
नगरपालिकांची रचना आणि कार्ये वर्णन करा.
- (b) Explain the causes of peasants suicides in Vidarbha. 15
विदर्भातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येची कारणे स्पष्ट करा.
- (c) Discuss the contribution of Samyukta Maharashtra Samiti (SMS) in the formation of Maharashtra. 15
महाराष्ट्राच्या निर्मितीत संयुक्त महाराष्ट्र समितीच्या (एस्.एम्.एस्.) योगदानाची चर्चा करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उप-प्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Describe the composition and structure of Zilla Parishad's in Maharashtra. 10
महाराष्ट्रातील जिल्हापरिषदांची रचना वर्णन करा.
- (b) Review the issue of boundary dispute between Maharashtra and Karnatak. 15
महाराष्ट्र आणि कर्नाटक सीमावादाचा आढावा द्या.
- (c) What are the problems before sugar co-operatives in Maharashtra? 15
महाराष्ट्रातील सहकारी साखर कारखान्यांसमोर कोणत्या समस्या आहेत ?

- o O o -